

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Силабус нормативної дисципліни

ЛІТЕРАТУРА НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН

**підготовки
спеціальності**

освітньо-професійної програми

бакалавра
014 Середня освіта.
Мова і література (німецька)
Середня освіта. Німецька мова

Луцьк 2021

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Література німецькомовних країн» підготовки бакалавра галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», спеціальності 014 «Середня освіта. Мова і література (німецька)», за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Німецька мова».

Розробники:

Семенюк Т. П., старший викладач кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук;

Лозицька М. П., старший викладач кафедри німецької філології;

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
німецької філології**

протокол №1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри:

Застровська С. О.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 «Освіта / Педагогіка»	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання: II – III
ІНДЗ: немає	Спеціальність: 014 «Середня освіта. Мова і література (німецька)»	Семестр: V - VI
		Лекції – 70 год.
	Освітня програма: «Середня освіта. Німецька мова»	Практичні (семінарські) – 34 год. Консультації – 10 год.
	Освітній рівень: бакалавр	Самостійна робота – 64 год.
Мова навчання		Форма контролю: іспит у V та VI семестрі
		Німецька

II. Інформація про викладачів

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Науковий ступінь	Вчене звання	Посада	Контактна інформація	Дні занять
Лозицька Марія Петрівна	немає	немає	старший викладач кафедри німецької філології	тел. +380 332 72 16 36 Maria@vnu.edu.ua	
Семенюк Тетяна Петрівна	кандидат філологічних наук	немає	старший викладач кафедри німецької філології	тел. +380 332 72 16 36 semenyk@vnu.edu.ua	

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Силабус навчальної дисципліни «Література німецькомовних країн» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта. Німецька мова» підготовки бакалавра галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», спеціальності 014

«Середня освіта. Мова і література (німецька)», за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Німецька мова».

Запропонований курс є двосеместровою дисципліною, яка входить до обов'язкового циклу загальної підготовки бакалаврів і викладається на другому та третьому курсі протягом п'ятого та шостого семестрів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є література німецькомовних країн.

2. Пререквізити та постреквізити курсу.

Пререквізити курсу передбачають наявність у студентів компетентностей та навичок, які вони набули на заняттях з таких дисциплін: «Основна іноземна мова», «Вступ до мовознавства», «Вступ до фаху». До **постреквізитів курсу** відносимо компетентності з такої дисципліни, як «Стилістика».

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з основними напрямками розвитку німецької літератури; специфікою літературних процесів; новими художніми тенденціями; навчити аналізувати та інтерпретувати художні тексти; розвивати критичне мислення студентів.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з основними напрямками розвитку німецької літератури;
- обґрунтувати основні передумови зародження певних літературних напрямків, прослідкувати їх становлення та розвиток;
- визначити особливості того чи іншого напрямку розвитку німецької літератури, показати її зв'язок з історичними подіями в країні;
- ознайомити з основними представниками літературних напрямків, їх творами і тематикою;
- розвивати творчість студентів, мислення, фантазію, активне прагнення до пізнання.

4. Результати навчання (компетентності).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі опанування курсу студенти оволодівають наступними компетентностями:

- **ЗК 3.** Здатність до вираження національної культурної ідентичності, осмислення історії у контексті розвитку соціальних інституцій та груп, виявлення поваги до багатоманітності й мультикультурності у суспільстві; зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, техніки і технологій.
- **ЗК 4.** Знання та розуміння предметної галузі для здійснення професійної діяльності.

- **ЗК 5.** Здатність вчитися, опанувати нові знання й застосовувати їх у практичних ситуаціях, використовуючи інформацію з різних джерел.
- **ЗК 6.** Здатність спілкуватися іноземними мовами, працювати в міжнародному контексті.
- **ЗК 7.** Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК 8.** Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми, бути ініціативним і генерувати нові ідеї.
- **ЗК 9.** Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, толерантного та взаємоввічливого спілкування з представниками інших професійних груп із дотриманням професійної етики.
- **ЗК 11.** Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- **ФК 1.** Здатність усвідомлювати структуру педагогічної науки та їх теоретичних основ.
- **ФК 2.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання про німецьку та англійську мови як особливу знакову систему, їхню природу, функції, рівні.
- **ФК 3.** Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- **ФК 4.** Здатність послуговуватися в професійній діяльності знаннями про історико-культурні особливості країн, мова яких вивчається, основні періоди розвитку німецькомовної літератури.
- **ФК 12.** Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної та наукової діяльності: визначати індивідуальні професійні потреби, знаходити умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; виконувати наукові фахові дослідження з іноземних мов та методики їх викладання, а також оприлюднювати їхні результати.

Запропонований курс зорієнтований на здобуття наступних програмних результатів навчання:

- **ПРН 1.** Осмислює основні завдання педагога-вчителя, який володіє фаховими знаннями і здатен незалежно мислити, відповідально діяти та вирішувати професійні й практичні завдання у галузі освіти / педагогіки, пов'язані з викладанням німецької й англійської мов у закладах загальної середньої освіти для базової школи із застосуванням інноваційних підходів, доцільних методів і технологій зорієнтованого компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів.
- **ПРН 2.** Вільно спілкується з професійних питань із фахівцями та нефахівцями (в тому числі представниками інших культур) державною та/або іноземними мовами усно й письмово з метою використання їх для організації й управління освітнім процесом.

- **ПРН 5.** Розуміє фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства; вміє зберігати й примножувати його моральні, наукові цінності і досягнення.
- **ПРН 6.** Використовує різні види ораторських виступів, ефективно планує виступи та добирає матеріал, оперує методикою підготовки та виголошення промови, володіє основами техніки мовлення, вміє фахово вести розгорнутий монолог/діалог та уміло застосовувати вербальні та невербальні засоби спілкування.
- **ПРН 8.** Знає й розуміє систему мови і вміє застосовувати ці знання у професійній освітній діяльності.
- **ПРН 9.** Володіє принципами, технологіями і прийомами створення усних і письмових текстів різних жанрів державною та іноземними мовами.
- **ПРН 10.** Здійснює аналіз мовних одиниць рідної та іноземних мов, визначає їхню взаємодію та характеризує мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- **ПРН 11.** Аналізує й інтерпретує твори німецькомовної художньої літератури, визначає їхню специфіку й місце в літературному процесі.
- **ПРН 12.** Ефективно використовує іноземні мови в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

4. Структура навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Література німецькомовних країн» оптимально структурована та включає в себе наступні види роботи, що необхідні для успішного опанування компетентностей:

Лекційні заняття мають на меті ознайомлення студентів з основними тенденціями в німецькомовній літературі. Під час лекцій студенти оволодівають базовими знаннями та вміннями, що необхідні для подальшої інтерпретації художніх текстів з урахуванням історичних та літературних передумов їхньої появи.

Практичні (семінарські) заняття мають на меті вироблення умінь і навичок інтерпретації художніх текстів, що ґрунтуються на знаннях про основні напрямки та тенденції у сучасній німецькомовній літературі.

Самостійна робота передбачає самостійне опрацювання студентами певного матеріалу й уключає підготовку до практичних (семінарських) занять.

Консультації викладача дають змогу студенту отримати допомогу, якщо в нього виникають труднощі з розумінням лекційного матеріалу або є потреба відпрацювання пропущених занять.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ. (семін.)	Консультації	Самостійна робота	Форма конгр.* /Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Literatur des Mittelalters						
Тема 1. Die Frühmittelalterliche Literatur in der Zeit von 750 bis 1050. Die mittelhochdeutsche Dichtung (1050-1170).	8,5	2	2	0,5	4	ДС, ДБ / 5
Тема 2. Das Hochmittelalter (1170-1300) und das Spätmittelalter (1300-1500).	8,5	2	2	0,5	4	ДС / 5
Разом за змістовим модулем 1	17	4	4	1	8	
Змістовий модуль 2. Literatur im Zeichen der Renaissance, des Humanismus, der Reformation und des Barock						
Тема 3. Renaissance, Humanismus und Reformation (1500-1600). Allgemeine Charakteristik der Epoche. Genres und Vertreter der Epoche. Die Werke.	8,5	2	2	0,5	4	ДС, ДБ / 5
Thema 4. Grundlagen und Grundzüge der deutschen Literatur der Barockzeit (1600-1720). Die Dichtung der Barockzeit.	6,5	2	2	0,5	2	ДС / 5
Разом за змістовим модулем 2	15	4	4	1	6	
Змістовий модуль 3. Von der Aufklärung bis zur Klassik und Romantik						
Тема 5. Die Aufklärung (1680-1780). Sturm und Drang (1770-1785).	8,5	2	2	0,5	4	ДС, ДБ / 5
Тема 5. Die Klassik (1786-1832) und Romantik (1795-1840).	6,5	2	2	0,5	2	ДС, ДБ / 5
Разом за змістовим модулем 3	15	4	4	1	6	
Змістовий модуль 4. Vom Biedermeier und Naturalismus bis zur Literatur der Weimarer Republik						
Тема 7. Biedermeier. Naturalismus. Literatur der Jahrhundertwende (Impressionismus, Wiener Moderne, Symbolismus) (1890-1914)	8,5	2	2	0,5	4	ДС,

Тема 8 . Dekadenz und Expressionismus (1910-1925). Prosa in der Literatur der Weimarer Republik (1918-1938)	4,5	2		0,5	2	ДС, Т / 5
Разом за змістовим модулем 4	13	4	2	1	6	
Всього годин / Балів (поточний контроль, робота в семестрі)	60	16	14	4	26	40
Екзаменаційний контроль						
Види підсумкових робіт						Бал
Іспит						60
Всього балів за роботу в семестрі (поточний контроль) та іспит						100

Таблиця 4

VI семестр

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні (семінарські)	Сам. роб.	Консультації	*Форма контр. / Бали
Змістовий модуль 1. Literatur im Exil (1933 - 1945) und Konstituierung der deutschen Nachkriegsliteratur (1945 - 1968)						
Тема 1. Bücherverbrennung und Emigration. Die Exilliteratur. Die Schriftsteller und Themen.	8,5	2	2	4	0,5	ДС, ДБ 5
Тема 2. Politische Situation im Lande. Bedingungen des Schreibens.	8,5	2	2	4	0,5	
Тема 3. Die deutsche Kurzgeschichte seit 1933.	8,5	2	2	4	0,5	ДС 5
Разом за модулем 1	25,5	6	6	12	1,5	
Змістовий модуль 2. Deutschsprachige Lyrik seit 1945						
Тема 4. Die Lyrik der unmittelbaren Nachkriegszeit	7,5	2	2	3	0,5	ДС, ДБ/ 5
Тема 5. Politisierung der Literatur nach der Protestbewegung (60-er Jahre)	7,5	2	2	3	0,5	
Тема 6. Alltagslyrik und neue Subjektivität	7,5	2	2	3	0,5	ДС/ 5
Разом за модулем 2	22,5	6	6	9	1,5	
Змістовий модуль 3. Das deutsche Drama seit Ende des Zweiten Weltkrieges						
Тема 7. Renaissance des Theaters. Das epische Theater.	8,5	2	2	4	0,5	ДС/ 5
Тема 8. Schweizer Modelle des Theaters.	11	4	2	4	1	ДБ/ 5

Provokationen.						5
Разом за модулем 3	19,5	6	4	8	1,5	
Змістовий модуль 4. Die DDR – Literatur und deutschsprachige Literatur nach 1989						
Тема 9. Tendenzen in der DDR-Literatur	10,5	4	2	4	0,5	ДС/ 5
Тема 10. Wendeliteratur – Literatur der Wende? Der Mauerfall in ausgewählten Werken der deutschen Literatur	12	4	2	5	1	ДС, Т/ 5
Разом за модулем 4	22,5	8	4	9	1,5	
Всього годин / Балів (поточний контроль, робота в семестрі)	90	26	20	38	6	40
Екзаменаційний контроль						
Види підсумкових робіт						Бал
Усний іспит						60
Всього балів за роботу в семестрі (поточний контроль) та іспит						100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, аналіз графіки тощо.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів ґрунтується на [ПОЛОЖЕННІ про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки](#). Зокрема, поточне оцінювання знань здійснюється за п'ятибальною системою та включає оцінювання роботи студентів під час аудиторних занять за участь у дискусіях і обговореннях художніх текстів. Всього за поточне оцінювання студенти можуть отримати 40 балів, максимальна кількість балів обчислюється як середнє арифметичне всіх балів за усні та письмові відповіді на аудиторних заняттях (від 0 до 5 балів), при цьому середній бал множимо на коефіцієнт 8.

- Оцінка “відмінно” відповідає 5 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і ставиться за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу з дисципліни.

- Оцінка “добре” відповідає 4 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і ставиться за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу.

- Оцінка “задовільно” відповідає 3 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і написання письмових робіт і ставиться за базові знання теоретичного й практичного матеріалу з дисципліни.

- Оцінка “незадовільно” відповідає 0-2 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання теоретичного матеріалу з дисципліни.

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо студент не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом. Якщо студент навчається за обміном в іншій країні та має можливість там відвідувати подібний курс, то, за умови підтвердження його складання, оцінка може бути

перенесена. Процес врегульовано [ПОЛОЖЕННЯМ про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Політика щодо академічної доброчесності. В академічній діяльності передбачаємо самостійну, чесну та відповідальну роботу студента над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність передбачену [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо студент був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність), він може відпрацювати пропущене заняття викладачу в індивідуальному режимі (коли викладач має години консультації на кафедрі німецької філології) або на його електронну скриньку. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається надсилання виконаних завдань практичного заняття на електронну скриньку викладача до початку наступного практичного заняття або їх здавання на консультації викладачу.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль є значною мірою нормативно-орієнтованим, фіксованим та таким, що оцінює досягнення студента. Навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі усного екзамену.

Залік та екзамен складаються з усної відповіді (60 балів). Підсумковий контроль охоплює тематику всіх опрацьованих модулів у відповідному семестрі. Структура білета варіюється залежно від змістового наповнення модулів та опрацьованих видів роботи протягом семестру.

Усна відповідь на екзамені (заліку). Максимальна кількість балів за усну відповідь дорівнює 60.

- *Оцінка «відмінно»* відповідає **57-60** балам за глибокі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу.
- *Оцінка «добре»* відповідає **43-56** балам за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу.
- *Оцінка «задовільно»* відповідає **33-42** балам за базові знання теоретичного й практичного матеріалу з основної іноземної мови.
- *Оцінка «незадовільно»* відповідає **0-32** балам за незнання теоретичного й практичного матеріалу.

Теми практичних (семінарських) занять

Теми практичних (семінарських) занять у V семестрі

Seminar 1. Die Frühmittelalterliche Literatur in der Zeit von 750 bis 1050

(2 год)

1. Die Dichtung der vorchristlichen Germanen.
 - 1.1. Die Dichtung vor der Völkerwanderungszeit.
 - 1.2. Das Heldenlied der Völkerwanderungszeit. Die „Edda“.
 - 1.3. Das „Hildebrandslied“. Die „Merseburger Zaubersprüche“.
2. Die Dichtung unter den ersten Einflüssen des Christentums. Die ahd. Stabreimgedichte: das „Wessobruner Gebet“, das „Muspilli“, der „Heliand“.
3. Die deutsche Dichtung am Ausgang der Karolingerzeit. Endreimdichtung: „Straßburger Eide“, Otfrieds „Evangelienbuch“, „Ludwigslied“.

Seminar 2. Das Hochmittelalter (1170-1300). Das Spätmittelalter (1300-1500)

(2 год)

1. Das Hochmittelalter. Allgemeine Charakteristik. Die Dichtungsgattungen.
2. Das Heldenepos. Nibelungenlied: Ideengehalt.
 - 2.1. Allgemeine Charakteristik.
 - 2.2. Das „Nibelungenlied“: Sagenkreise. Entstehungsgeschichte. Inhalt.
3. Das höfische Epos: Einführung. Der Artusroman.
 - 3.1. Hartmann von Aue. „Erec“, „Iwein“, „Der arme Heinrich“.
 - 3.2. Wolfram von Eschenbach. „Parzival“, Gottfried von Straßburg. „Tristan und Isolde“.
4. Der Minnesang: Ursprung und Charakter. Die Hauptvertreter des Minnesangs. (Der von Kürenberger, Friedrich von Hausen, Heinrich Morungen, H. von Veldeke). Der Höhepunkt des Minnesangs. Walther von der Vogelweide (1170-1230).
5. Politische und kulturelle Rahmenbedingungen der Epoche des Spätmittelalters. Verbürgerlichung der Literatur. Das Volkslied und Volksbücher. Didaktische Lyrik. Die Entwicklung des Dramas. Das geistliche und weltliche Drama. J. von Tepl. Der Ackermann aus Böhmen.

Seminar 3. Literatur im Zeichen der Renaissance, des Humanismus, der Reformation und der Barock

(2 год)

1. Kultur- und sozialgeschichtliche Grundlagen des Humanismus und der Renaissance. Die wichtigsten Folgen des Humanismus und der Renaissance.
2. Der deutsche Humanismus und seine Vertreter (E. von Rotterdam, J. Reuchlin, K. Celtis, Ph. Melanchthon).
3. M. Luther: Biographie. Seine Bedeutung für die Literatur und die Sprache.
4. Satire. Sebastian Brant als Satiriker. Biographische Angaben. „Das Narrenschiff“.
5. Der Meistersang: Allgemeine Charakteristik. Hans Sachs als Meistersinger. „Das Narrenschneiden“.
6. Erzählende Prosa: Jörg Wickram. „Der Goldfaden“. Volksbücher. Till Eulenspiegel.

7. Stilmerkmale des Barock. Die Dichtung der Barockzeit: Herkunft und Stil.
8. Martin Opitz und seine Werke.

Seminar 1. Die Aufklärung (1680-1780). Sturm und Drang (1770-1785).
(2 год)

1. Philosophische und ästhetische Grundlagen der Aufklärung. Erste Dichter der Aufklärungszeit. Der Beitrag von J. Ch. Gottsched zur Entwicklung der deutschen Literatur.
2. Ch. F. Gellert als Fabeldichter. Der Ideengehalt des Gedichts „Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre“.
3. Die „Anakreontiker“ (W. L. Gleim, F. Hagedorn).
4. G. E. Lessing: biographische Angaben, Ansichten und das Schaffen. „Minna von Barnhelm“, „Emilia Galotti“ / „Nathan der Weise“.
5. Sturm und Drang: allgemeine Charakteristik der Periode. Schlüsselbegriffe der Epoche.

Seminar 5. Klassik und Romantik
(2 год)

1. Klassik: allgemeine Charakteristik der Epoche. Schlüsselbegriffe der Epoche. J. W. Goethe „Die Leiden des jungen Werther“.
2. J. W. Goethe. Lyrik des Sturm und Drang („Willkommen und Abschied“, „Mailed“, „Prometheus“, „Neue Liebe, neues Leben“, „Heidenröslein“, u.a.).
3. Goethes klassische Lyrik. Goethes lyrisches Spätwerk: „West-östlicher Divan“.
4. Goethes Balladen. Iphigenie auf Tauris.
5. Schillers klassische Lyrik. Schillers Ideenballade. „Kabale und Liebe“. „Wilhelm Tell“.
6. Die deutsche Romantik (1798-1835): Die Hauptmerkmale. Die Gattungen. Die Perioden der Romantik. Zentren und Vertreter der Romantik. Die Werke.
 - 6.1. Die Frühromantik: Novalis. („Heinrich von Ofterdingen“, Gedichte).
 - 6.2. Die Hochromantik: Clemens Maria Brentano und seine Gedichte.
 - 6.3. Joseph von Eichendorf und seine Gedichte.
 - 6.4. H. von Kleist „Der zerbrochene Krug“.

Seminar 6. Biedermeier. Vormärz. Das Junge Deutschland und Literatur der Jahrhundertwende
(2 год)

1. Biedermeier: Historischer und kultureller Hintergrund. Tendenzen und Merkmale.
2. Vormärz, das Junge Deutschland: Historischer und geistesgeschichtlicher Hintergrund. Tendenzen und Merkmale. Gattungen. Autoren.
3. A. Stifter. Biographische Angaben. Lebensansichten. "Die Mappe meines Urgroßvaters".
4. H. Heine. Lebensansichten. Gedichtsammlung "Das Buch der Lieder" (5 Gedichte wählen und inhaltlich analysieren).
5. Die Literaturentwicklung in Deutschland nach 1848. Die deutsche Literatur des kritischen Realismus im 19. Jahrhundert.

6. Analyse und Interpretation einzelner Werke der Epoche:

- 6.1. Zeit- und Gesellschaftsromane: G. Keller „Der grüne Heinrich“, Theodor Fontane „Effi Briest“;
- 6.2. Humoristische Bilder geschichten: Wilhelm Busch „Max und Moritz“;
- 6.3. Gerhart Hauptmann. Das soziale Drama „Die Weber“ als Widerspiegelung des Konflikts zwischen Arbeit und Kapital.
7. Literatur der Jahrhundertwende (Impressionismus, Wiener Moderne, Symbolismus). Analyse und Interpretation der einzelnen Werke der Epoche. Romane: Heinrich Mann „Der Untertan“, Thomas Mann „Buddenbrooks“ Hermann Hesse „Der Wehrwolf“.
8. Lyrik: Arno Holz, Hugo von Hoffmannsthal, Stefan Georg, Rainer Maria Rilke, Christian Morgenstern.

Seminar 7. Die deutsche Literatur nach dem ersten Weltkrieg. Expressionismus (1910-1925). Literatur der Weimarer Republik (1918-1938) (2 год)

1. Die deutsche Literatur nach dem ersten Weltkrieg.
2. Besonderheiten des deutschen Expressionismus. Analyse und Interpretation der einzelnen Werke der Epoche:
 - Romane: Franz Kafka „Der Prozes“, Alfred Döblich „Die drei Sprünge des Wang-hin“;
 - Kurzprosa: Alfred Döblich „Die Ermordung einer Butterblume“, Franz Kafka „Die Verwandlung“;
 - Lyrik: Georg Trakl, Georg Heym, Gottfried Benn, Franz Werfel.
3. Literatur der Weimarer Republik. „Neue Sachlichkeit“. Literatur im Exil.
4. Historischer Roman Joseph Roth „Radetzkymarsch“, L. Feuchtwanger „Jud Süß“;
5. Zeitroman: Alfred Döblich „Berlin. Alexanderplatz“, Erich Kästner „Fabian“, Hans Fallada „Kleiner Mann – was nun?“ Hermann Hesse „Der Steppenwolf“;
6. Kriegsdarstellung im Roman: Erich Maria Remarque „Im Westen nichts Neues“, „Drei Kameraden“;
7. Lyrik: Stefan Georg, Rainer Maria Rilke, Erich Kästner, Bertold Brecht, Kurt Tucholsky, Konrad Weiß, Peter Huchel.

Теми практичних (семінарських) занять у VI семестрі

Seminar 1. Bücherverbrennung und Emigration. Die Exilliteratur. Die Schriftsteller und Themen. (2)

1. Bücherverbrennung und Emigration.
2. Die Exilliteratur. Die Schriftsteller und Themen:
 - 2.1. Historische Romane. Heinrich Mann: „Die Jugend des Königs Henri Quatre“, „Die Vollendung des Königs Henri Quatre“. Thomas Mann: „Lotte in Weimar“, „Doktor Faustus“;

- 2.2. Das Exil als Thema. Klaus Mann „Der Vulkan“. Lion Feuchtwanger „Der Wartesaal“ („Erfolg“, „Die Geschwister Oppenheim“, „Exil“). Anna Seghers: „Transit“.
- 2.3. Nationalsozialismus als Thema. Anna Seghers: „Das siebte Kreuz“.
- 2.4. Utopische Romane. Hermann Hesse „Das Glasperlenspiel“. Franz Werfel „Stern der Ungeborenen“. Stefan Zweig „Die Welt von gestern“

Seminar 2. Politische Situation im Lande. Bedingungen des Schreibens (2 год).

1. Politische Situation im Lande. Bedingungen des Schreibens.
2. Periodisierung der deutschen Nachkriegsliteratur.
3. Gruppe 47. Trümmerliteratur. Literatur des Kahlschlags:
 - Wolfdietrich Schnurre: „Das Begräbnis“.
 - G. Eich: „Inventur“.
 - W. Borchert: „Brot“, „Die Küchenuhr“, „Nachts schlafen die Ratten doch“, „Draußen vor der Tür“.

Seminar 3. Die deutsche Kurzgeschichte seit 1933 (2 год).

1. Entstehung und Themen.
2. Formmerkmale.
3. Interpretation der Kurzgeschichte. B. Brecht „Geschichten vom Herrn Keuner“, „Der hilflose Knabe“; Kurt Tucholsky „Der Mensch“; Kurt Marti „Mit Jugend gestraft“; Max Frisch „Tagebuchnotiz“; Heinz Knobloch „Am Rande der Liebe“; Helga Nowak „Schlittenfahren“; Heinrich Böll „Anekdote zur Senkung der Arbeitsmoral“; Peter Bichsel „Die Tochter“; „San Salvador“; Johannes Bobrowski „Brief aus Amerika“

Seminar 4. Die Lyrik der unmittelbaren Nachkriegszeit (2 год).

1. Die vorbildhafte Lyrik (hermetische Lyrik). Paul Celan „Todesfuge“, „Die Posaunenstelle“. Ingeborg Bachmann „Gewitter der Rosen“. Gottfried Benn „Verlorenes Ich“, „Gedicht“.
2. Die KZ-Lyrik. Anne – Marie Fabian „Auschwitz – Alphabet“. Erich Fried „Der Überlebende“. Nelli Sach „Chor der Geretteten“.

Seminar 5. Politisierung der Literatur nach der Protestbewegung (60-er Jahre) (2 год).

1. Politische Lyrik. Roman Ritter „als ob man den tag vor dem abend loben könnte“, Jürgen Theobaldy „In Heidelberg 1973“, „Die Sätze“, „Ohne Blumen“, Hans Magnus Enzensberger „Aufbruch in die siebziger Jahre“, Helga Nowak „Passionsblume“.
2. Lyrische Biographien: Jürgen Theobaldy „Bilder aus Amerika“, „Spiegel“, „Ich weiß es wird eine andere Zeit kommen“, Wolf Wondratschek „So bin ich groß geworden“, Bodo Morshäuser „In den Blocks“.
3. Naturlyrik. Rolf Dieter Brinkmann „Nicht hinauslehnen“, „Landschaft“, Jürgen Becker „Natur-Gedicht“, „Mitte August“, „Der März in der Luft des Hochhauses“.

Seminar 6. Alltagslyrik und neue Subjektivität (2 год).

1. Liebeserklärungen: Rolf Dieter Brinkmann „Die Dunkelheit als ein Dunst für meine Frau“, Helga Nowak „Sommer“, „kann nicht steigen nicht fallen“, Christoph Derschau „Den Kopf voll Suff und Kino“, „Traumtrip“, Jürgen Theobaldy „Nachttarif“, „Junges Semester“, Bodo Morshäuser „Bild aus der Dämmerung“.
2. Alltagslyrik nach 1970:
 - der Horror des Alltags: Rolf Dieter Brinkmann „Die Konservendose“, „Samstagmittag“, Nicolas Born „Es ist Sonntag“, „Horror. Dienstag“, Ursula Krechel „Der Anfang des Wochenendes“, Ludwig Fels „Invaliden-Sonntag“, „Morgengedicht“, Wolf Wondratschek „Irgendwann dienstags“, Roman Ritter „S-Bahn-Station“, Jörg Fauser „An manchen Tagen“, „Schlecht fürs Geschäft“;
 - die westdeutsche Gesellschaft: Nicolas Born „am Morgen harkte er noch den Gartenweg“, „Eine zu Tode erschrockene Gesellschaft“, Jürgen Theobaldy „Vom Vorübergehen der Stäbe“, Wolf Wondratschek „Kikeriki“, Jürgen Becker „Das Fenster am Ende des Korridors“, Hugo Dittberner „Bauarbeiter“, Günter Herburger „Unsere Wirtschaft“, F.C. Delius „Nachruf auf einen Maurer 1975“;
 - die grauen Städte: Helga Novak „geträumt“, Rolf Dieter Brinkmann „Einen jener klassischen“, „Oh, friedlicher Mittag“, Jürgen Becker „Vorstadt“, „Im Schatten der Hochhäuser“, „Über die Stadt“, Jürgen Theobaldy „Eisblumen“, „Noch einmal raus“, Ursula Krechel „Im Untergrund“;
3. Konkrete Poesie. Ernst Jandl „Wien: Heldenplatz“, „MARKIERUNG EINER WENDE“. Timm Ulrichs „Ordnung“. Eugen Gomringer „Schweigen“.

Seminar 7. Renaissance des Theaters. Das epische Theater. (2 год).

1. Renaissance des Theaters: Zeitgeschichte als Bühnengeschehen.
 - Carl Zuckmayer: „Der Teufels General“;
 - Günter Weisenborn: „Die Illegalen“;
 - Wolfgang Borchert: „Draußen vor der Tür“.
2. Das epische Theater
 - B. Brecht „Leben des Galilei“, „Der kaukasische Kreidekreis“, „Mutter Courage und ihre Kinder“, „Die Dreigroschenoper“.

Seminar 8. Schweizer Modelle des Theaters. Provokationen (2 год).

1. Schweizer Modelle des Theaters.
 - Max Frisch: „Biedermann und die Brandstifter“, „Andorra“;
 - Friedrich Dürrenmatt: „Der Besuch der alten Dame“, „Die Physiker“.
2. Provokationen:
 - die Bühne als moralisches Antlitz. Rolf Hochhuth: „Der Stellvertreter“, Peter Weiss: „Die Verfolgung und Ermordung Jean Paul Marats“;
 - Dokumentartheater. Peter Weiss: „Die Ermittlung“;
 - Sprechstücke. Peter Handke: „Publikumbeschimpfung“, „Kaspar“.

Seminar 9. Tendenzen in der DDR-Literatur (2 год).

1. Doktrin des sozialistischen Realismus;
2. Der „Bitterfelder Weg“. Betriebsroman und Aufbaumonument. Hermann Kant „Die Aula“.

3. Die Frau als Werktätige. Christa Wolf „Der geteilte Himmel“, „Nachdenken über Christa T.“
4. Veränderung des Dorfes. Erwin Strittmatter „Ole Bienkopp“.
5. Umsetzung in der Literatur nach dem 17. Juni 1953. Abschied vom Betriebs- und Dorfroman. W. Biermann. Günter Kunert. Johannes Bobrowski „Levins Mühle“. Christa Wolf „Nachdenken über Christa T.“
6. Der erinnerte Krieg. Bruno Apitz „Nackt unter Wölfen“. Dieter Noll „Abenteuer des Werner Holt“. Franz Fühmann „Das Judenauto“.
7. Ein Jahrzehnt sozialistischer Stagnation. Ulrich Plenzdorf „Neuen Leiden des jungen W.“. Reiner Kunze. Jurek Becker.

Seminar 10. Wendeliteratur – Literatur der Wende? Der Mauerfall in ausgewählten Werken der deutschen Literatur (2 год).

1. Die Definition der Wendeliteratur.
2. Themen und Tendenzen in der Wendeliteratur. Interpretation der Werke:
 - Thomas Brussig „Helden wie wir“;
 - Jana Hensel „Zonenkinder“;
 - Ingo Schulze „Adam und Evelyn“;
 - Uwe Tellkamp „Der Turm“.

Питання до іспиту у V семестрі

1. Die Dichtung der vorchristlichen Germanen. Das Heldenlied der Völkerwanderungszeit. Die „Edda“. Das „Hildebrandslied“. Die „Merseburger Zaubersprüche“.
2. Die Dichtung unter den ersten Einflüssen des Christentums. Die ahd. Stabreimgedichte: das „Wessobruner Gebet“, das „Muspilli“, der „Heliand“.
3. Die deutsche Dichtung am Ausgang der Karolingerzeit. Endreimdichtung: „Straßburger Eide“, Otfrieds „Evangelienbuch“, „Ludwigslid“.
4. Das Hochmittelalter. Allgemeine Charakteristik. Das Heldenepos. Nibelungenlied: Ideengehalt. Entstehungsgeschichte. Inhalt.
5. Das Hochmittelalter. Das höfische Epos: Einführung. Der Artusroman. Hartmann von Aue. „Erec“, „Iwein“, „Der arme Heinrich“. Wolfram von Eschenbach. „Parzival“, Gottfried von Straßburg. „Tristan und Isolde“.
6. Der Minnesang: Ursprung und Charakter. Die Hauptvertreter des Minnesangs. (Der von Kürenberger, Friedrich von Hausen, Heinrich Morungen, H. von Veldeke). Der Höhepunkt des Minnesangs. Walther von der Vogelweide (1170-1230).
7. Politische und kulturelle Rahmenbedingungen der Epoche des Spätmittelalters. Verbürgerlichung der Literatur. Das Volkslied und Volksbücher. Didaktische Lyrik. Die Entwicklung des Dramas. Das geistliche und weltliche Drama. J. von Tepl. Der Ackermann aus Böhmen.
8. Kultur- und sozialgeschichtliche Grundlagen des Humanismus und der Renaissance. Die wichtigsten Folgen des Humanismus und der Renaissance. Der deutsche Humanismus und seine Vertreter (E. von Rotterdam, J. Reuchlin, K. Celtis, Ph. Melanchthon).
9. M. Luther: Biographie. Seine Bedeutung für die Literatur und die Sprache.
10. Satire. Sebastian Brant als Satiriker. Biographische Angaben. „Das Narrenschiff“.

11. Der Meistergesang: Allgemeine Charakteristik. Hans Sachs als Meistersinger. „Das Narrenschneiden“.
12. Erzählende Prosa: Jörg Wickram. „Der Goldfaden“. Volksbücher. Till Eulenspiegel.
13. Stilmerkmale des Barock. Die Dichtung der Barockzeit: Herkunft und Stil.
14. Martin Opitz und seine Werke.
15. Philosophische und ästhetische Grundlagen der Aufklärung. Erste Dichter der Aufklärungszeit. Der Beitrag von J. Ch. Gottsched zur Entwicklung der deutschen Literatur.
16. Ch. F. Gellert als Fabeldichter. Der Ideengehalt des Gedichts „Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre“. Die „Anakreontiker“ (W. L. Gleim, F. Hagedorn).
17. G. E. Lessing: biographische Angaben, Ansichten und das Schaffen. „Minna von Barnhelm“, „Emilia Galotti“ / „Nathan der Weise“.
18. Sturm und Drang: allgemeine Charakteristik der Periode. Schlüsselbegriffe der Epoche.
19. Klassik: allgemeine Charakteristik der Epoche. Schlüsselbegriffe der Epoche. J. W. Goethe „Die Leiden des jungen Werther“.
20. J. W. Goethe. Lyrik des Sturm und Drang („Willkommen und Abschied“, „Mailied“, „Prometheus“, „Neue Liebe, neues Leben“, „Heidenröslein“, u.a.). Goethes klassische Lyrik. Goethes lyrisches Spätwerk: „West-östlicher Divan“. Goethes Balladen. Iphigenie auf Tauris.
21. Schillers klassische Lyrik. Schillers Ideenballade. „Kabale und Liebe“. „Wilhelm Tell“.
22. Die deutsche Romantik (1798-1835): Die Hauptmerkmale. Die Gattungen. Die Perioden der Romantik. Zentren und Vertreter der Romantik. Die Werke. Novalis. („Heinrich von Ofterdingen“, Gedichte). Clemens Maria Brentano und seine Gedichte. H. von Kleist „Der zerbrochene Krug“.
23. Biedermeier: Historischer und kultureller Hintergrund. Tendenzen und Merkmale.
24. Vormärz, das Junge Deutschland: Historischer und geistesgeschichtlicher Hintergrund. Tendenzen und Merkmale. Gattungen. Autoren.
25. A. Stifter. Biographische Angaben. Lebensansichten. "Die Mappe meines Urgroßvaters".
26. H. Heine. Lebensansichten. Gedichtsammlung "Das Buch der Lieder" (5 Gedichte wählen und inhaltlich analysieren).
27. Die Literarentwicklung in Deutschland nach 1848. Die deutsche Literatur des kritischen Realismus im 19. Jahrhundert. Analyse und Interpretation einzelner Werke der Epoche: Zeit- und Gesellschaftsromane: G. Keller „Der grüne Heinrich“, Theodor Fontane „Effi Briest“; Humoristische Bildergeschichten: Wilhelm Busch „Max und Moritz“.
28. Gerhart Hauptmann. Das soziale Drama „Die Weber“ als Widerspiegelung des Konflikts zwischen Arbeit und Kapital.
29. Literatur der Jahrhundertwende (Impressionismus, Wiener Moderne, Symbolismus). Analyse und Interpretation der einzelnen Werke der Epoche. Romane: Heinrich Mann „Der Untertan“, Thomas Mann „Buddenbrooks“, Hermann Hesse „Der Wehrwolf“.
30. Die deutsche Literatur nach dem ersten Weltkrieg. Besonderheiten des deutschen Expressionismus. Analyse und Interpretation der einzelnen Werke der Epoche:

Romane: Franz Kafka „Der Prozes“, Alfred Döblin „Die drei Sprünge des Wanghin“; Kurzprosa: Alfred Döblin „Die Ermordung einer Butterblume“, Franz Kafka „Die Verwandlung“.

31. Zeitroman: Alfred Döblin „Berlin. Alexanderplatz“, Erich Kästner „Fabian“, Hans Fallada „Kleiner Mann – was nun?“ Hermann Hesse „Der Steppenwolf“;

32. Kriegsdarstellung im Roman: Erich Maria Remarque „Im Westen nichts Neues“, „Drei Kameraden“;

Питання до іспиту у V семестрі

1. Bedingungen des Schreibens – die literarische Situation (1933-1945).

2. Literatur zur „Stunde Null“:

- zurückkehrende Emigranten;
- innere Emigration;
- junge Generation. Gruppe 47.

3. Analyse und Interpretation der einzelnen Werke der Zeit:

- Anna Seghers: „Das siebte Kreuz“.
- Wolfdietrich Schnurre: „Das Begräbnis“.
- G. Eich: „Inventur“.
- W.Borchert: „Brot“, „Die Küchenuhr“, „Nachts schlafen die Ratten doch“ „Draußen vor der Tür“.

4. Poetologie. Problem der Lyrik (G.Benn).

5. Analyse und Interpretation eines lyrischen Textes:

- hermetische Lyrik (H.M. Enzensberger, G. Benn, P. Celan);
- KZ-Lyrik (P.Celan, Sara Kirsch, Rose Ausländer);
- Politische Lyrik (B.Brecht, H.M.Enzensberger);
- Gedichte über Natur und Umwelt;
- Alltagslyrik (nach 70-er Jahren), Themen und Problematik;
- Konkrete Poesie (Eugen Gomringer, Ernst Jandl).

6. Kurzgeschichte. Entstehung und Themen.

7. Formmerkmale der Kurzgeschichten.

8. Interpretation der Kurzgeschichten:

- Kurt Marti „Mit Jugend gestraft“.
- Max Frisch „Tagebuchnotiz“.
- Heinz Knobloch „Am Rande der Liebe“.
- Helga Nowak „Schlittenfahren“.
- Heinrich Böll „Anekdote zur Senkung der Arbeitsmoral“.
- Peter Bichsel „Die Tochter“, „San Salvador“.
- Johannes Bobrowski „Brief aus Amerika“

9. Das epische Theater

10. Schweizer Modelle des Theaters.

11. Provokationen.

12. Analyse und Interpretation der Werke:

- B. Brecht „Leben des Galilei“, „Der kaukasische Kreidekreis“, „Mutter Courage und ihre Kinder“, „Die Dreigroschenoper“;
- Max Frisch: „Biedermann und die Brandstifter“, „Andorra“;
- Friedrich Dürrenmatt: „Der Besuch der alten Dame“, „Die Physiker“.
- Rolf Hochhuth: „Der Stellvertreter“;
- Peter Weiss: „Die Verfolgung und Ermordung Jean Paul Marats“;
- Peter Weiss: „Die Ermittlung“;
- Peter Handke: „Publikumbeschimpfung“, „Kaspar“.

13. Analyse und Interpretation der Werke:

- Hermann Kant „Die Aula“;
- Christa Wolf „Der geteilte Himmel“, „Nachdenken über Christa T.“;
- Bruno Apitz „Nackt unter Wölfen“;
- Dieter Noll „Abenteuer des Werner Holt“;
- Ulrich Plenzdorf „Neuen Leiden des jungen W.“.

14. Die Definition der Wendeliteratur.

15. Interpretation der Werke:

- Thomas Brussig „Helden wie wir“;
- Jana Hensel „Zonenkinder“;
- Ingo Schulze „Adam und Evelyn“;
- Uwe Tellkamp „Der Turm“.

Таблиця 5

• Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література

Основна література

1. Марченко С.Е. Die Geschichte der deutschen Literatur: методическое пособие по практическому курсу немецкого языка для студентов 3 и 4 курсов очного, очно-заочного и заочного отделений. М.: Издательский дом Академии Естествознания, 2017. 76 с.

2. Мізін К. Історія німецької літератури: від початку до сьогодні. Вінниця: Нова Книга, 2006. 336 с.

3. Моклиця М. Модернізм у творчості письменників ХХ століття. Частина 2. Луцьк, 1999. 154 с.

4. Deutsche Literaturgeschichte / hrsg. von W. Beutin, M. Beilein, K. Ehlert [u. a.]. Stuttgart; Weimar: Verlag J.B. Metzler, 2013. 789 S.

5. Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart / hrsg. von W. Barner. München, 1994.

6. Nowak H., Iwanjuk N., Kusnezowa A. Deutsche Gegenwartsliteratur. Luzk: Wesh, 2010. 196 S.

Додаткова література

7. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрямки розвитку, ідеї та постаті: Навчально-методичний посібник. Львів: ПАІС, 2003. 340 с.

8. Antologie zur deutschsprachigen Literatur (1945-1996) / сост. Л. Х. Піхтер. М., 1999.

9. Barner W. Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart. München: C.H.Beck Verlag, 1994.

10. Baumann B., Oberte B. Deutsche Literatur in Epochen. München, 1985.

11. Deutsche Dramen./ hrsg. von Harro Möller-Michaels. Frankfurt am Main, 1996.

12. Deutsche Literatur seit 1945. Surkamp, 1995.

13. Dramen des 20. Jahrhunderts. Interpretationen. Stuttgart: Philipp Reclam Verlag, 1996.

14. Emmerich W. Kleine Literaturgeschichte der DDR. Leipzig: Gustav Kiepenheuer Verlag, 1996.

15. Forster H., Riegel P. Deutsche Literaturgeschichte. Band 11. München, 1995.

16. Forster H., Riegel P. Deutsche Literaturgeschichte. Band 12. München, 1995.

17. Texte, Themen und Strukturen. Deutschbuch für die Oberstufe / hrsg. von H. Biermann, B. Schurf. Berlin: Cornelsen, 1999. 528 S.